

РОЛЯТА НА ПЕДИАТРИЧНАТА ЕКСПЕРТИЗА ПРИ ФОРМИРАНЕ НА ОТГОВОРНОТО РОДИТЕЛСТВО

Екатерина Вълчева

Катедра „Хигиена и епидемиология“, ФОЗ, МУ - Варна

Експертното педиатрично знание е водещ механизъм за формиране на отговорното родителство в съвременното общество. То се основава на прилагането на холистичен подход и е насочено едновременно към здравето и благополучието на детето /физическо, психическо, емоционално, социално/, към нуклеарното и разширеното семейство.

Педиатричната експертиза се отличава със своята специфика. Тя е не само предписана, а преди всичко действена грижа за детето през/чрез и със семейството. От една страна, още с раждането на първото дете, специалистът-педиатър се включва активно в институционализирането на родителството. От друга страна, със знания и опит, с необходимите последователност и подход участва в създаването и развитието на родителската компетентност. Тя е в основата на родителската автономност и отговорност при приемане/вземане и осъществяване на решения относно детето.

В контекста на социокултурната хегемония на медицината, отношението експерт – неексперт е въпрос на власт и надмощие, в което родителят/пациентът е поставен пред постоянни и трудни избори.

Простота, достъпност, адаптивност към съвременните условия в съчетание с културните особености и националните традиции - това ли е най-правилният път за поднасяне на педиатричната експертиза? Ограниченото време и културата на общуване с родителя и детето-пациент отварят ли пространство за намесата на други псевдоекспертни познания? Може ли педиатричната експертиза да променя разбирането за отговорно родителство, ако тя е прекалено изискваща и несъвместима с реалността? Възможно ли е родителската критич-

ност, основаваща се на неинформираност и некомпетентност, да влияе на педиатричната експертиза?

Авторът подлага на дискусия много от въпросите, свързани с взаимовръзката и взаимозависимостта на педиатричната експертиза и отговорното родителство като теория и практика.

Ключови думи: *здраве, холистичен подход, педиатрична експертиза, отговорно родителство, родителска компетентност*

СЪВРЕМЕННИТЕ ТЕНДЕНЦИИ В РОДИТЕЛСКИТЕ ОБЩНОСТИ КАТО ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ЗА СПЕЦИАЛИСТИТЕ: АВТОРИТЕТИ, ДОВЕРИЕ, ЕКСПЕРТНОСТ

Николай Михайлов

Хоноруван преподавател, ФОЗ, МУ - Варна

Докладът се базира на опита на автора в родителски общности и институции, които работят с родители, както и на теории от общностната психология и социологията на знанието. Като отправна точка са описани типични настоящи отношения специалист-родител с фокус върху грижата за здравето и благополучието на детето. Предложени са обяснения на представите и очакванията на специалистите относно взаимоотношенията с родителите като произтичащи от техническата експертиза на модерността и от логиката на действие на институцията, в чиито рамки работи специалистът. Разгледани са предизвикателствата и проблемите на този подход на експертност в настоящите условия. Нагласите, разбиранията и практиките на грижа за детето при родителите са представени като резултат от ново понятие за валидно знание – създавано активно от родителите в общности, чрез избори на източници и специалисти, чрез културна преценка на авторитетите. Докладът очертава възможностите на нов подход в отношенията специалист - родител чрез преминаването от експертност към експертиза, от техническа рационалност към рефлексивност, от подчинение към общност на знанието.

Ключови думи: *експертност, експертиза, родителски общности, граждани-експерти, институции*

ЛИПСВАЩОТО РОДИТЕЛСТВО – ОТ ФЕЙСБУК ДО БЕЙБИ ТВ

Пламен Димитров

Катедра по здравни грижи, ФОЗ, МУ - Варна

Марияна Михайлова

Катедра по физиотерапия, рехабилитация, морелечение и
професионални заболявания, ФОЗ, МУ - Варна

Авторите изследват поведението на родителите в социалните мрежи, споделените от тях „модерни“ тенденции и практики за работа с деца с нарушения в развитието, често граничещи с недопустимото. Родителските сайтове и затворените групи за взаимопомощ са обичайни за нашето съвремие способи за обмен на новини, споделяне на проблеми или търсене на помощ. За по-малко от 10 години този начин на комуникация замести познатите до скоро пътища за информация. Наблюдава се тенденция лекарят или терапевтът вече да не е желан събеседник в интернет, да не е авторитет. Напротив! Мнението на специалистите често е агресивно оспорвано от участниците. Родители, извоювали си позиция на ментори, компетентни и „успели“ с децата си, дават съвети, поставят диагнози, препоръчват терапии, уточняват дози на лекарства и хранителни добавки. Това е реалност в наши дни и преминава границите на виртуалното общуване.

Целта на този обзор е да се представят практиките и терапиите, разпространяващи се из социалните мрежи и касаещи основно деца с нарушения в нервно-психичното развитие и специални образователни потребности. Коментирани и обобщени са както положителните, така и опасните от медицинска гледна точка тенденции на „новите“ лечения. Въз основа на наблюденията и анкетите на посетилите ни през последните години пациенти, е направен сравнителен анализ на qЕЕГ резултатите при деца, които прекарват повече от 5 часа пред телевизионния екран и такива, които

предпочитат игри на открито с повече физическа активност. Резултатите показват, че при децата, гледащи предимно телевизия, има съществени отклонения в ЕЕГ резултатите, спрямо играещите навън деца. Необходимо е да се даде гласност и насоки за решаването на тези проблеми, за да бъдат избегнати необратимите последици, до които може да доведе некомпетентната намеса при подрстващото поколение.

Ключови думи: аутизъм, ХАДВ, дислексия, социални мрежи, телевизия

БАЛИНТОВ ПОДХОД ЗА ПРОФЕСИОНАЛИСТИ ПРИ СПОР ЗА РОДИТЕЛСКИ ПРАВА

Цветя Стоянова

Кабинет „Емпатия“, Дирекция „Образование и младежки дейности“,
Община Варна

Всяко дете има значение навсякъде.

Авторът представя 14 годишна практика като вещо лице - психолог при спор за родителски права. Поставя се акцент върху криза в отношенията между родителите и тяхната отговорност или липсата ѝ, която задълбочава емоционалната травма у детето/децата. Основно внимание е насочено към паралелните процеси в различни суб-системи на взаимодействие между няколко вида професионалисти и тяхната мисия в регулацията на взаимоотношенията “дете/деца – родители” за защита най-добрия интерес на детето. Посочени са индикаторите за Синдрома на професионалното изпепеляване (burn out syndrome) на професионалистите в контекста на трансформация на деловите им отношения в защитна човешка мрежа - „мета-родителска система”, както и възможностите на Балинтовите групи и Балинтовия подход за превенция на професионалното им прегаряне в този процес.

Ключови думи: *отношенията родител – дете, емоционална травма, мисия на професионалистите при спор за родителски права, възможности на Балинтовите групи, Балинтов подход за превенция на синдрома на професионалното изпепеляване*

РОЛЯТА НА СЕМЕЙСТВОТО ПРИ ДЕТЕ С ХРОНИЧНО БЪБРЕЧНО ЗАБОЛЯВАНЕ

Димитричка Близнакова

Медицински колеж, МУ - Варна

Магдалена Иванова

Студентка, ФМ, МУ - Варна

Хроничното бъбречно заболяване (ХБЗ) се увеличава в педиатричната популация. Ранното откриване на причините и лечението могат да намалят прогресията на бъбречните заболявания и да помогнат за превенцията им. Причини за ХБЗ в детска възраст са вродените аномалии на отделителната система, наследствените бъбречни заболявания, гломерулопатиите. Водеща роля в поведението при тези деца, освен педиатрите, детските нефролози, общопрактикуващите лекари играе семейството. Практиката показва, че познаването на симптомите от страна на родителите е изключително важно за търсене на медицинска помощ. При вече открито заболяване спазването на режим, диета, проследяване, зависи до голяма степен от семейството. Родителите на децата с ХБЗ са изправени пред много предизвикателства, включващи: потиснатост, поведенчески проблеми, проблеми при обучение, затруднена концентрация, забавяне на езиковите и двигателните умения. Добрата семейна среда и съпричастност подобряват качеството им на живот и дават на всички – деца, родители да продължат с вяра и надежда борбата с едно от най-сериозните предизвикателства от страна на отделителната система – Хроничното бъбречно заболяване.

Ключови думи: *хронично бъбречно заболяване в детска възраст, родители*

ПОДКРЕПЯЩАТА РОДИТЕЛСКА СРЕДА В ПРЕВЕНЦИЯТА НА АЛТЕРНАТИВНИТЕ МОДЕЛИ НА ХРАНЕНЕ В УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

Елена Пенчева,

Катедра „Хигиена и епидемиология“, ФОЗ, МУ - Варна

Дарина Найденова

Катедра „Предклинични и клинични науки“, ФФ, МУ - Варна

Пълноценното хранене на децата е определящо за тяхното оптимално физическо и психическо развитие. Ключова роля в изграждане на здравословните хранителни навици на децата играе семейната среда. Моделът на хранене на родителите е пример за подражание в детството. Тревожна особеност в поведението на съвременните подрастващи е високата честота на алтернативни модели на хранене, различни от здравословното хранене. Тези крайни модели на хранене крият сериозни здравни рискове както в момента на прилагането им, така и в дългосрочен план.

Настоящият обзор обобщава ролята на семейството при формиране на модела на хранене в училищна възраст. Подкрепящата семейна среда е решаваща за превенцията на алтернативните модели на хранене при подрастващите. Все повече доказателства се натрупват относно неблагоприятните последици от контролиращите родителски практики върху храненето на децата и способността на децата сами да регулират енергийния си прием. Редица проучвания демонстрират силното влияние, което оказват родителите при формиране на хранителното поведение на потомците им. Установено е, че дъщерите на майки, спазващи диети за редуция на телесното тегло, са по-склонни да практикуват хранителни рестрикции в рамките на алтернативен модел на хранене още преди навършване на 11 годишна възраст. Особеностите в психиката и лабилната самооценка в училищна възраст са фактори, които заедно с подигравателното отношение в семейството спрямо теглото допринасят за отключване на проблеми в хранително-

то поведение. Критични коментари от страна на родителите по отношение на телесния вид и теглото на дъщерите им се свързват с висок ИТМ, с недоволство от тялото, с нездравословно и крайно поведение за контрол на теглото и хиперфагия. Проучванията показват по-ниска честота на нарушения в хранителното поведение в семейства, които се хранят заедно и в които се обсъжда проблемът „телесно тегло”. Съществува положителна връзка между честотата на семейните хранения и здравословното хранене на подрастващите.

Ключови думи: *подрастващи, хранителни навици, родители, превенция*

ПСИХОЕМОЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦА, ОТГЛЕЖДАНИ В ХОМОСЕКСУАЛНИ (ЛЕСБИЙСКИ) СЕМЕЙСТВА

Диана Димитрова

Филиал на МУ - Варна, В. Търново

Независимо дали ни харесва или не, хомосексуалните бракове са факт в много развити страни. Все по-често в тези семейства се отглеждат деца (собствени или осиновени). Това повдига въпроса за тяхното психосоциално развитие. Настоящият доклад разглежда англоезични научни проучвания в тази област, достъпни в глобалната мрежа.

За нуждите на проучването са използвани ключови думи на английски език: детско развитие, хомосексуални двойки, хомосексуален брак, майки-лесбийки. Търсенето е сред базите данни ScienceDirect, Scopus, AccessMedicine, AHFS Consumer Medication Information, Springer, eLibrary.ru, PubMed. Взети са предвид само пълнотекстови статии и резюмета, публикувани в научни списания с импакт фактор. Изложението е систематизирано хронологично.

Проучените източници са категорични, че развитието на децата в ранно детство не се определя и повлиява от сексуалната ориентация на родителите им. Трябва да се вземе предвид фактът, че това са твърдения на учени от държави с пословична толерантност към хомосексуалните връзки. От друга страна, техните твърдения поставят под съмнение фройдистката теория за детското развитие и половата идентификация.

Ключови думи: *хомосексуални бракове, детско развитие, майки-лесбийки*

МИТОВЕ И ЛЕГЕНДИ ЗА ХОМЕОПАТИЧАТА ТЕРАПИЯ, ПОВЛИЯВАЩИ ОТГОВОРНИТЕ РОДИТЕЛСКИ РЕШЕНИЯ

Райна Томова

Европейска школа по клинична хомеопатия

Интересът на пациентите към хомеопатичната терапия непрекъснато нараства в последните години и е част от възродения стремеж на голяма част от обществото към по-балансиран и природосъобразен начин на живот. Това се отнася в още по-голяма степен за родителите, които искат да осигурят на децата си мека, неагресивна и лишена от нежелани странични ефекти терапия.

За съжаление в медийното и интернет пространство циркулират твърде много митове и легенди по отношение на хомеопатията, които варират от „Хомеопатията е лъже-наука“ до „Хомеопатията е панацея“. И двете полюсни позиции са еднакво неверни и предлагат изкривена гледна точка към възможностите на този медицински метод, която може да въввлече родителите в заблуда.

Отговорност на лекари, фармацевти и други специалисти, работещи с децата и техните родители, както и на медиите е да представят един обективен поглед към хомеопатията, с ясно очертаване на нейните възможности и ограничения.

Настоящата презентация ще представи методът хомеопатия и реалното му място в медицинската практика. Ще запознае с двете течения в хомеопатията (клинична и класическа) и разликите между тях. Ще опровергае най-често срещаните митове и легенди за хомеопатията. Ще представи мястото на хомеопатията в терапията на често срещани патологии в детската възраст.

Ключови думи: *хомеопатия, митове, възможности, ограничения, отговорност*

КЛИНИЧЕН СЛУЧАЙ НА ДЕТЕ С ПСОРИАЗИС, МАЛТРЕТИРАНО ОТ РОДИТЕЛ. ХОМЕОПАТИЧЕН ПОДХОД

Зорка Угринова

Европейска школа по клинична хомеопатия

Случаите на деца, станали жертва на кибертормоз, трафик на деца, различни форми на физическо, психическо, емоционално или сексуално насилие непрекъснато се увеличават. Особено внимание заслужава темата за домашното насилие. В него се включват агресивно поведение от страна на родител или друг член на семейството, игнориране, различни форми на унижаване, подбуди за определени действия, психически тормоз и др. Точна статистика може трудно да се даде поради деликатното естество на проблема. Членове на семейството, които са свидетели и/или са също жертва на насилие, трудно споделят поради чувство на вина, срам, страх или от чувство за безпомощност и безизходица.

Последиците от претърпяното насилие могат да бъдат различни: страхове, промяна в поведението, различни емоционални травми с трудности в общуването, училищни проблеми, хранителни разстройства, както и нередко копиране на агресивното поведение и превръщането на детето от жертва в нов насилник.

Особено място заемат психосоматичните състояния, като резултат от преживяно насилие. Към тях спада и псориазисът. Касае се за неинфекциозно заболяване на кожата с характерни еритемопапуло-сквамозни изменения. Ходът на болестта е хронично рецидивиращ, с периоди на ремисии и на екзацербация. Най-често се засягат хората в млада възраст, с еднакво засягане на двата пола.

Етиологията не е напълно изяснена. Сред обсъжданите етиологични фактори са имунологични промени в организма (автоимунна агресия), нарушения на обмяната на веществата, вируси, паразити и др. Роля играе наследствеността и нервно-психическото пренапрежение.

Авторът представя клиничен случай на дете с псориазис, малтретирано от родител, с добър и продължителен благоприятен терапевтичен ефект от приложението на хомеопатични лекарства.

Ключови думи: *малтретирани деца, домашно насилие, психосоматични заболявания, псориазис, хомеопатия*

**РОДИТЕЛСКА ГРУПА ЗА ПСИХОЛОГИЧЕСКА
ВЗАИМОПОМОЩ И ПОДКРЕПА ЗА ДЕЦА С МНОЖЕСТВО
УВРЕЖДАНЯ В СУУНЗ „ПРОФ.Д-Р ИВ. ШИШМАНОВ“-
ВАРНА**

Ана Стефанова

СУУНЗ „Проф. д-р Ив. Шишманов“- Варна

Настоящото изложение представя родителската група за психологическа взаимопомощ и подкрепа за деца с множество увреждания в СУУНЗ „Проф. д-р Иван Шишманов“- Варна. Разглеждат се историята на създаването, структурата, функциите, основните методи. Материалът предоставя и информация за главните трудности и специфичните особености на работа в такъв тип структури. Очертани са и някои съвсем конкретни детайли на групата към момента.

Ключови думи: *психолог, група, родители, училищен, консултации, деца с множество увреждания*

АКТИВНАТА РОЛЯ НА РОДИТЕЛИТЕ В ОБУЧЕНИЕТО НА ДЕЦА С МНОЖЕСТВО УВРЕЖДАНЯ

Валентина Йорданова

СУУНЗ “Проф. Д-р Иван Шишманов“ - Варна

Участието на родителите на деца с множество увреждания в процеса на обучение и рехабилитация е много важно, поради осигуряване на по-голяма мотивация на децата в дейностите им. Това дава възможност на родителите да разберат целите и задачите, които си поставя обучителният и терапевтичен екип. По този начин родителят има възможност да се превърне в партньор и ко-обучител. Привличането на родителите като партньори в обучителната и терапевтична работа е важен фактор за оптимизация на взаимодействието семейство-специално училище.

Всеки родител има право да взема решения относно здравето и образованието на детето си. Във връзка с това партньорството между родителите и специалните педагози трябва да се развива в следните аспекти: взаимно уважение, оказване на взаимопомощ и подкрепа, желание да се учат един от друг. Единството във възпитателните въздействия на семейството и училището създава възможности за формиране на устойчиви навици. Родителите на деца с множество увреждания са в по-чест контакт с учителите на своите деца, сравнено с останалите родители. Някои от тях са ангажирани в подкрепата на ученето, в процеса на планиране, подкрепа и в работата с детето.

Самите условия на работа, спецификата на уврежданията, особеностите на семейната среда, в която се отглеждат и възпитават децата, налагат избора на един или друг похват, метод или начин за взаимодействие. Тази реалност е предизвикателството към педагогическото творчество и новаторството на специалния педагог.

КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ НА СЕМЕЙСТВАТА И ОБГРИЖВАЩИТЕ ДЕЦА С НЕРВНО-ПСИХИЧЕСКИ ЗАБОЛЯВАНИЯ

Албена Тонева, Ружа Панчева-Димитрова

Катедра „Хигиена и епидемиология“, ФОЗ, МУ- Варна

Силвия Николова

Катедра „Социална медицина и организация на здравеопазването“,
ФОЗ, МУ - Варна

Обгрижващите деца с увреждания често имат физически и психологически страдания, свързани с грижата за тях, които се отразяват на тяхното качество на живот. Проучванията в области като социално, психологическо, физическо и здравно благополучие на семейства с деца с увреждания показват различна степен на зависимост от тежестта на нервно-психичното нарушение и фактори на нутритивния статус и затрудненията при хранене на детето.

Проведено бе едногодишно изследване (2017 г.), в което бяха включени 109 деца с нервно-психични заболявания, отглеждани в семейна среда, дом за медико-социални грижи, център за настаняване от семеен тип и обединени детски услуги във Варна, Русе и Тополи. Посредством анкетни карти, антропометрични изследвания, клиничен преглед и лабораторни изследвания бе направена оценка на здравния статус на децата в сравнителен аспект според средата на обгрижване. В клиничното изследване се включиха показатели на хранителен, опорно-двигателен, зъбен статус. Оцени се качеството на живот на родителите и обгрижващите (чрез валидизиран инструмент на СЗО). Първоначалните резултати показаха сходно качество на живот на родителите и обгрижващите в четирите сфери на качеството на живот - телесна област, психическа област, отношения и среда (около 80% от максималния брой 100 точки). Основният повлияващ демографски фактор на качеството на живот при деца, отглеждани в семейна среда бе трудовата заетост на двамата родители, докато при децата в инсти-

туция – възрастта на детето и типът на поставената диагноза. Резултатите показаха и съществени разлики по отношение на моторната активност, средната продължителност на хранене, тип консумирана храна и брой хранения ($p < 0.005$).

Децата с тежки увреждания изискват повече усилия от родителите и обгрижващите, които биха могли да изпитват повече стрес, когато се грижат за тях. Поради тези причини има необходимост не само от здравни интервенции в подкрепа на детето, но и подкрепа на цялата обгрижваща среда.

Ключови думи: *качество на живот, нервно-психични заболявания, хранителен статус, обгрижващи, родители*

ПРОГРАМА „РАННА ИНТЕРВЕНЦИЯ“ В КОНТЕКСТА НА ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛСТВО

Николета Йончева

Фондация „Карин дом“, Варна

Програма „Ранна интервенция“ в Карин дом цели подобряване развитието на детето и живота на семейството, както и предотвратяване изоставянето на деца, родени с някакви затруднения. Вглеждат се по-дълбоко в „семеино – медираната интервенция“, това е мястото, където родителите споделят, учат, повишават капацитета и увереността си и развиват потенциала на своето дете.

Ключови думи: *ранна интервенция, Карин дом, семеино-медирана интервенция*

АРТТЕРАПИЯТА В ОБЩУВАНЕТО ДЕТЕ - РОДИТЕЛ - СПЕЦИАЛИСТ И ОТСЪСТВАЩОТО РОДИТЕЛСТВО. ПРАКТИЧЕСКИ ОПИТ НА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНИЯ ЕКИП

Димитър Горчев

Асоциация „Доктор Плацебо“ и Център за деца „Емоция“, Варна

За много пациенти престоят в болницата е плашещо и самотно преживяване. Отделени от уюта на дома си, от семейството и приятелите си, пациентите трябва да намерят начин да се приспособят към стресиращите ситуации, докато фокусират енергията си в посока на подобряване. Това изисква доста усилия. Как можем да помогнем?

Можем да върнем изкуството в лечителската практика. Експресивните изкуства могат лесно да бъдат адаптирани както за извънболнични пациенти, така и за приятите в болница, страдащи от физическа болест пациенти.

Ако признаем тази проста идея, че изкуството и медицината са свързани, ще можем да посрещнем пациентите си с усещането, че изкуството има вродени лечителни качества и с това познание, както и уважавайки ролята на всеки човек в неговото собствено оздравяване, можем да му помогнем в търсенето на цялостност.

За оптималното развитие на детето е необходимо нуждите му да бъдат постоянно задоволявани за продължителен период от време. Успешното родителстване се базира на здрава и дълго продължаваща връзка с детето. Този ранен период на родителстване е изключително важен за развитие на детското самочувствие и ценност. Детето развива привързаности и разпознава родителите като ежедневно осигуряващи внимание на необходимостта му от физическо обгрижване, хранене, успокояване, привързаност и стимулация. Ако има поне един възрастен, който е отдаден на детето и го обича безусловно, който е готов да го приеме и цени за дълъг период от време, то това е начинът, по кой-

то може да се помогне на едно дете да преодолее стреса и травмата от малтретиране и пренебрегване.

Много важен елемент от процеса на лечение с арттерапия е и човешкият фактор – арттерапевтът. Той е този, който ръководи дейността, насърчава експресията, „хваща” посоката в развитието на пациента и я направлява доколкото може. Той дава и конкретните задачи за изпълнение и след това тълкува създаденото, прави необходимите изводи от творбите на пациентите.

Ключови думи: *арттерапия, общуване, родителство*

СОЦИАЛНОПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ ПРИ ОСИНОВЯВАНЕТО

Венка Кутева-Цветкова

Педагогически факултет, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Разработката е посветена на важен социален и житейски проблем, какъвто е осиновяването. Представени са различни аспекти на осиновяването.

Анализират се проблеми, с които ежедневно се сблъскват осиновители и осиновени - емоционалните преживявания, възпитателните подходи, проблемите в общуването, трудните въпроси и пр. Акцентира се върху адаптацията на детето в семейството.

Представят се социалнопедагогически проблеми при възпитанието на осиновените деца.

ДЕЦА (ОТ)ГЛЕДАНИ ПО SKYPE - ДЕСЕТ ГОДИНИ ПО-КЪСНО

Йордан Йосифов

Асоциация „Родители“, изследовател

Същността на това представяне се събира в четири цитата, три въпроса и една рамка. Цитатите са от изследване, проведено през 2006*:

1) „Родителите по правило са претоварени и това се вижда лесно. Макар и да оценяват техните усилия, децата не възприемат родителите като модели за подражание. *„Не искам да живея живота на моите родители“* е фраза, която присъства в почти всеки разговор.“

2) „Тийнейджърите са категорични, че кратките обаждания и подаръците не са в състояние да компенсират родителското отсъствие. *„Аз предпочитам моите родители да са тук, отколкото да имам готин мобилен телефон“* - сподели добре облечена 16-годишна девойка от малък град, на чиято шия висеше [последен модел] мобилен телефон.“

3) „Младежите искат да говорят по тази тема. За повечето от тях участието в изследването беше рядка възможност да изкажат мисли и чувства по темата за емиграцията на своите родители. Изглежда, че поколение, което расте без своите родители намира малко съчувствие в обществото и генерира психологическа обремененост, която остава неизказана.“

4) „Родителите отсъстват не само физически, понякога, дори когато те живеят в същото жилище, тях ги няма: емоционално, интелектуално, социално. Подрастващи, които живеят с родителите си споделят, че прекарват прекалено малко време заедно. Мнозина от родителите са твърде стресирани или са се фокусирали прекомерно много върху физическото оцеляване и осигуряването на материални блага и нямат достатъчно или никакво време да се радват на децата си.“

Въпросите:

- 1) Какво се промени за децата в България, чиито родители работят в чужбина, за десетилетие?
- 2) Какво може обществото да направи?
- 3) Откъде да започнем?

Рамката: все още трябва да бъде изработена. Едновременно изследователска, застъпническа и основа за изработването на адекватни политики, с функция да изведе предизвикателствата пред децата на родителите-мигранти в центъра на публичното внимание. Това, че става дума за една четвърт от децата на България, е само количественият аспект на значимостта на проблема.

* Йосифов, Й. (2006) Таралежите си проправят път сами. Да растеш в общество, в което волята на традиционните посредници отслабва. В: Нововъзникващи потребности на децата: проучване в България, стр. 4-28. София: ФСДБ, NB - на места цитатите са съкратени/редактирани, за да бъдат съобразени с изискването на брой думи в това резюме.

ОБРАЗОВАТЕЛНИ И ВЪЗПИТАТЕЛНИ ГРИЖИ ЗА БОЛНОТО ДЕТЕ. КАК ДА СЪЗДАДЕМ ВРЪЗКАТА ПЕДАГОГ - СЕМЕЙСТВО

Надя Попова

Частно езиково училище "Малкият принц" - Варна

Боледуването на детето е неизбежно изпитание за семейството. То създава дискомфорт и напрежение в цялата семейна общност. Изживява се като неприятно, нежелано и травматично събитие. От друга страна родителските грижи често се съсредоточават изключително върху медицинските аспекти на болестта.

Докладът лансира две основни идеи. Първата позитивира отношението към боледуването, разглеждайки го като неповторим шанс за общуване между родител и дете в днешното време на безвремие и отчужденост. Втората поставя във фокуса на обгрижването не болестта, а личността на болното дете с неговите образователни, възпитателни и социални потребности. Търсят се пътищата за партньорство между училищния педагог и семейството.

Ключови думи: *дете, боледуване, семейство, образование, възпитание, общуване*

СЪПРОТИВИТЕ СРЕЩУ ЛЕЧЕНИЕТО

Моника Богданова

Катедра „Социална работа“, Факултет по педагогика,
СУ „Св. Климент Охридски“

Най-общо, съпротивите се дефинират като пречките пред лечението – всичко, което спира достъпа до субекта поради неговата несъзнавана нагласа. З. Фройд поставя под въпрос заявеното желание за излекуване, откривайки не само процесите на съпротива и защита, но и „ползите от болестта“.

И всъщност чии са съпротивите – на пациента или на лекаря? А как съпротивите на родителите се проявяват като съпротиви на бебето, на детето?

Ателието ще създаде пространство за размисъл от различни перспективи, използвайки и методите на индивидуалната психоаналитична психодрама.

Ключови думи: *психоанализа, съпротиви, контра-трансфер, желание*